ଜଙ୍ଗଲ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଅଧିନିୟମ, ୧୯୮୦ ର ପ୍ରସ୍ତାବିତ
ସଂଶୋଧନ ନିମିତ୍ତ ପରାର୍ମଶ ଦସ୍ତାବିଜ୍
ଜଙ୍ଗଲ, ପରିବେଶ ଓ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ
ଭାରତ ସରକାର
ଇନ୍ଦିରାଗାନ୍ଧୀ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଭବନ
ଜୋରବାଗ ରୋଡ, ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ
ଅକ୍ଟୋବର, ୨୦୨୧

ପୃଷ୍ଠଭୂମି;-

୧. ଜଙ୍ଗଲ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ୨୫ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୮୦ ରୁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେଲା (ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହାକୁ ନିୟମ କୁହାଯାଇଛି) । ଆଇନର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ଯେ ଜଙ୍ଗଲର ସଂରକ୍ଷଣ ତଥା ଏହା ସହିତ ଜଡିତ ବା ଆନୁସଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ଆନୁସଙ୍ଗିକ ବିଷୟ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ନିୟମ ଅଟେ, ଯେତେବେଳେ ସଂସଦରେ ବିଲ୍ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା (ଚିଠା ନଂ. ୨୦୧ /୧୯୮୦) ସେତେବେଳେ ବସ୍ତୁ ଏବଂ କାରଣର ବିବରଣୀ; ଏହି ବିଲ୍ କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

<u>ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ କାରଣଗୁଡିକର ବିବରଣୀ</u>

ଜଙ୍ଗଲ ବିନାଶ ହେବା ପରିବେଶ ଅସନ୍ତୁଳନ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଏବଂ ପରିବେଶର ଅବନତି ଘଟାଏ | ଦେଶରେ ବ୍ୟାପକ ପରିମାଣରେ ଜଙ୍ଗଲ ନଷ୍ଟ ହୋଇଆସୁଥିଲା ଏବଂ ଏହା ବ୍ୟାପକ ଚିନ୍ତାର କାରଣ ହୋଇଥିଲା।

ଅଧିକ ଜଙ୍ଗଲ ନଷ୍ଟକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ୨୫ ଅକ୍ଟୋବର, ୧୯୮୦ ରେ ଜଙ୍ଗଲ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଅଧ୍ୟାଦେଶ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲର ସଂରକ୍ଷଣ ତଥା ଜଙ୍ଗଲ ବ୍ୟବହାର ଓ ଅଣଜଙ୍ଗଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମି ପାଇଁ ଏହି ନିୟମ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିଥିଲା। ଅଣ ଜଙ୍ଗଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମି | ଏହି ଅଧ୍ୟାଦେଶରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ଉପଦେଷ୍ଟା କମିଟିର ଗଠନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହି ନିୟମ ପ୍ରାବଧାନ ରହିଅଛି ।

ଚିଠାଟି ଉପରୋକ୍ତ ଅଧ୍ୟାଦେଶକୁ ବଦଳାଇବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

୨. ୧୯୮୮ ରେ ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା | ୧୯୮୮ ରେ ସଂଶୋଧନ ପରେ ଅଧିନିୟମର ଢାଞ୍ଚା ଏଥି ସହ ସଂଲଗ୍ନ ହୋଇଛି |

୩. ସାଧାରଣ ଅଭ୍ୟାଶଗତଭାବେ ୧୨.୦୨.୧୯୯୬ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର, କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏହି ଆଇନର ଧାରାକୁ କେବଳ ଭାରତୀୟ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିନିୟମ, ୧୯୨୭ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସୂଚିତ ଜଙ୍ଗଲରେ ପ୍ରୟୋଗ କରୁଥିଲେ। ଯେଉଁ ଜଙ୍ଗଲ ଯାହା ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର ପରିଚାଳନା ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିଲା | ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ସେମାନଙ୍କ ବିଚାରରେ ୧୨.୧୨.୧୯୯୬ ରେ ରିଟ୍ ପିଟିସନ୍ (ସିଭିଲ୍) ନମ୍ବର ୨୦୨/୧୯୯୫ ରେ ଟି.ଏନ୍ ଗୋଦାବରମାନ ଥିରୁମୁଲପ୍ ବନାମ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, ଆଇନର ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତାର ପରିସର ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି, ଆଇନର ଧାରା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଛି ।

(କ) ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଯାହାର ମାଲିକାନା, ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ବର୍ଗୀକରଣ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଯେ କୌଣସି ସରକାରୀ ରେକର୍ଡରେ 'ଜଙ୍ଗଲ' ଭାବରେ ରେକର୍ଡ କରାଯାଇଛି । ଯେ କୌଣସି ଆଇନ ମୁତାବକ ଜଙ୍ଗଲ ଘୋଷିତ କ୍ଷେତ୍ର ଏହାର ଅର୍ନ୍ତଭୁକ୍ତ ଅଟେ ।

(ଖ) ଉପରିସ୍ଥ ଉପ-ପାରା (କ) ଅଧୀନରେ ଆବୃତ କ୍ଷେତ୍ର ବ୍ୟତିରେକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ଯାହା ଅଭିଧାନ ଅର୍ଥରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଟେ ।

(ଗ) ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟର ୧୨.୧୨.୧୯୯୬ / ମୁତାବକ ଆଦେଶ ଏବଂ ସତ୍ୟପାଠ ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ ବିଶେଷଜ୍ଞ କମିଟି ଦ୍ୱାରା 'ଜଙ୍ଗଲ' ଭାବରେ ଚିହ୍ନିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ୧୯୯୭ ରେ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଏହି ଆଇନର ଧାରାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟରେ ବିଶେଷଜ୍ଞ କମିଟି ଦ୍ୱାରା 'ଜଙ୍ଗଲ' ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲର ଅଭିଧାନ ଅର୍ଥରେ ଆବୃତ ହୋଇଥିବା ଜମିରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ। ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଉପରେ ଏହି ନିୟମ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରିବା ପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ଅଦାଲତର ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା।

୪. ଆଇନର ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ, କୌଣସି ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଅଣସଂରକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ପଟ୍ଟା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରଶାସନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ।

ପରାମର୍ଶ ପାଇଁ ଘଟଣାମାନ

୧. ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସମସ୍ତ ସରକାରୀ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି (ବିଜ୍ଞପିତ ହେଉ କିମ୍ବା ନ ହେଉ) ଯେ କୌଣସି ସରକାରୀ ରେକର୍ଡରେ ଜଙ୍ଗଲ ଭାବରେ ରେକର୍ଡ ହୋଇଥିବା କ୍ଷେତ୍ର ଏହି ଆଇନର ଆଭିମୁଖ୍ୟରେ ଆସିଥାଏ | ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ମାଲିକାନା ଏବଂ ବର୍ଗୀକରଣ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଉଦ୍ଭିଦ ଧାରଣ କରୁଥିବା ଜମିଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଆଇନର ନିୟମାବଳୀକୁ ଆକର୍ଷିତ କରିଥାଏ, ଯଦି କିଛି ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନଦଣ୍ଡ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଜଙ୍ଗଲକୁ ବିବେଚନା କରାଯାଏ | ଏହିପରି ଜମିର ଚିହ୍ନଟ କିଛି ପରିମାଣରେ ଆତ୍ମନିଷ୍ଠ ଏବଂ ଇଚ୍ଛାଧୀନ ଅଟେ | ଏହା ଅସ୍ପଷ୍ଟତାକୁ ନେଇଥାଏ ଏବଂ ବିଶେଷ ଭାବରେ ବେସରକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଅନେକ ଅସନ୍ତୋଷ ଏବଂ ପ୍ରତିରୋଧର ପରିଣାମ ଦେଖାଯାଇଥିଲା | ଯେ କୌଣସି ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଜଙ୍ଗଲ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବା, କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ନିଜର ଜମିକୁ କୌଣସି ବନବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବାର ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ କରିବ | ଅନେକ ଥର ଜମି ବ୍ୟବହାରରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଇନ୍ ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟ ସରକାର ବିଚାର କରନ୍ତି ନାହିଁ। ସମାନ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମାଲିକଙ୍କୁ ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ପଡିବ, ନିଜ ଜମିକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଅଧିକାଂଶ ଘରୋଇ ଜମିକୁ ଉଦ୍ଭିଦରୁ ବଞ୍ଚିତ ରଖିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ବିକାଶ ଘଟିଛି, ଏପରିକି ଜମିରେ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣର ପରିସର ଅଛି ।

ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହାର ପରିସରକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଢଙ୍ଗରେ ଅନୁଭବ କରାଯାଏ ।

୨. ରେଳ, ରାଜପଥ ଇତ୍ୟାଦିର ଅଧିକାର (RoW) ଉପରେ ଆଇନର ପ୍ରୟୋଗର ପରିସରର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପାଇଁ ରେଳ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ସଡକ, ପରିବହନ ଏବଂ ରାଜପଥ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଏକ ତୀବ୍ର ଅସନ୍ତୋଷ ରହିଛି। ଅନେକ ଘଟଣାରେ ରେଳ ଲାଇନ ଏବଂ ସଡକ ନିର୍ମାଣ / ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ୧୯୮୦ ପୂର୍ବରୁ ଏହି ବିକାଶମୂଳକ ସଂଗଠନଗୁଡିକ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଧାଡିଗୁଡିକ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ହାସଲ କରାଯାଇଥିବାର ଦାବି କରାଯାଇଛି । ଅଧିଗୃହିତ ଜମିର ଏକ ଅଂଶ ଯାହା ୧୯୮୦ ପୂର୍ବରୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହୋଇଥିଲା ଓ ଅଧିଗୃହିତ ଜମିର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ । ଜମିରେ ଭବିଷ୍ୟତ ନିର୍ମାଣ / ବିସ୍ତାର ପାଇଁ ଥିଲା | ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଜମିରେ ଥିବା ବୃକ୍ଷ କିମ୍ବା ଜଙ୍ଗଲ, ଏହିପରି ଭାବରେ ଛାଡି ଦିଆଗଲା (୧୯୮୦ ପୂର୍ବରୁ) ଏବଂ ଖାଲି ସ୍ଥାନଗୁଡିକ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଗଛ ଲଗାଯାଇଥିଲା | ଅଧିଗ୍ରହଣ ହୋଇଥିବା ଜମି ଉପରେ ଏହିପରି ବୃକ୍ଷରୋପଣର ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସେମାନଙ୍କୁ ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା | ଏହି ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ ହେବା ସହ ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ପ୍ରୟୋଗର ପରିସର ଉପରେ ଅଧିକ ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଦିଆଯିବା ସହିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଣ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ଆବଶ୍ୟକ। ଏହିପରି, ଏକ ଜମିହରା ସଂସ୍ଥା (ରେଳ, NHAI, PWD, ଇତ୍ୟାଦି) ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମୋଦନ ନେବା ସହିତ ନେଟ ପ୍ରେଜେଣ୍ଟ ଭାଲ୍ୟୁ (NPV), କ୍ଷତିପୂରଣ

ବୃକ୍ଷରୋପଣ (CA) ଇତ୍ୟାଦି ଧାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ଆଦାୟ ଆବଶ୍ୟକ, ଜମି ଯାହା ମୂଳତଃ ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା | ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ୨୫.୧୦.୧୯୮୦ ପୂର୍ବରୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହୋଇଥିବା ଏଭଳି ଜମିକୁ ଆଇନର ଶୁଦ୍ଧତାରୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ବିଚାର କରୁଛି।

୩ (କ) ସମୟ, ଏହିପରି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଜମିକୁ ଅଭିଧାନ ଅର୍ଥ ଅନୁଯାୟୀ ବିବେଚିତ ଜଙ୍ଗଲ ଶ୍ରେଣୀ ଅଧୀନରେ ଆଣିବା | ଏହିପରି ଜମିଗୁଡିକ ଆଇନର ଧାରାକୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ଜାରି ରଖିବ | ତେଣୁ, ସାଧାରଣତଃ ଲୋକମାନଙ୍କର ଜମିରେ ଉଦ୍ଭିଦ ପରି ବଢିଥିବା ବୃକ୍ଷକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅଛି |

(ଖ) ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ବୃକ୍ଷର ଆବରଣ ଅଧୀନରେ ଦେଶର ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ କ୍ଷେତ୍ର ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ଜଙ୍ଗଲ ନୀତି, ୧୯୮୮ ରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା ପାଇଁ ବୃକ୍ଷରୋପଣର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଗତି ସନ୍ତୋଷଜନକ ନୁହେଁ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶର ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ବୃକ୍ଷର ଆବରଣ ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରାୟ ୨୪.୫୬ % ଅଟେ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲ ଆବରଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବହାରିକ ସୀମା ଅଛି | ତେଣୁ, ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅଣ ବେସରକାରୀ ମାଲିକାନା ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ଜମିଗୁଡିକ ପରିବେଶ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ପରିବେଶ ସୁବିଧା ପାଇଁ ବୃକ୍ଷ କଭର ତଳେ ଅଣାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଗ) ୨.୫ ରୁ ୩.୦ ବିଲିୟନ ଟନ ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ଳଜାନ (Co_2) ର ଅତିରିକ୍ତ ଭାରକୁ ୨୦୩୦ ସୁଦ୍ଧା ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ କମାଇବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ତଥା କାଠ ତଥା କାଠ ଜାତୀୟ ପଦାର୍ଥ ଜନିତ ୪୫ ହଜାର କୋଟି ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରା ବ୍ୟୟକୁ କମାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସରକାରୀ ଜଙ୍ଗଲ ବାହାରେ ଉପଲବ୍ଧ ସମସ୍ତ ଜମିରେ ବ୍ୟାପକ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଏବଂ

ବୃକ୍ଷରୋପଣକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ | କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, ବୃକ୍ଷ ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଆଶଙ୍କା ଦୂର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ଯେ ସେମାନଙ୍କର ବେସରକାରୀ / ଅଣ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କିମ୍ବା ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବ ନାହିଁ |

୪. ଭାରତରେ ଜଙ୍ଗଲର ବିଭିନ୍ନ ଜମି ରେକର୍ଡ ଅଛି | ଅନେକ ଥର ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲ ରେକର୍ଡରେ ସମାନ ଜମିର ବିପରୀତ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ଅଛି | ଏହା ଭୁଲ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଏବଂ ମକଦ୍ଦମା ପରିସର ସୃଷ୍ଟି କରିଛି | ତେଣୁ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଇନର ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତା ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆବଶ୍ୟକ | ରାଜସ୍ୱ ରେକର୍ଡଗୁଡିକ ଜଙ୍ଗଲ ସମେତ ଦଖଲକାରୀ ଏବଂ ଜମିର ପ୍ରକୃତି ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବାକୁ ପଡିବ | ଏହା ଦୃଢ ଭାବରେ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଛି ଯେ ୧୨.୧୨.୧୯୯୬ ପରେ କୌଣସି ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ, ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଇତ୍ୟାଦି ରାଜସ୍ୱ ରେକର୍ଡରେ ଏହି ରେକର୍ଡିଂ ଜଙ୍ଗଲ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ (କୃଷି ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି) ଅଧିନିୟମ ବାହାରେ ରହିଥାଏ |

୫. ଅନେକ ସଡକ ଏବଂ ରେଳ ଲାଇନ ସହିତ ଷ୍ଟ୍ରିପ୍ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲକୁ ସୂଚିତ କରାଯାଇଛି | ଅନେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ସଡକ / ରେଳ ପାର୍ଶ୍ୱ ସୁବିଧା / ବାସସ୍ଥାନ ଏହିପରି ଜମିରେ ବିକଶିତ ହୋଇଛି | ଏହି ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ (ଉଭୟ ବେସରକାରୀ ଏବଂ ସରକାରୀ) ପ୍ରବେଶ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି (ସଡକ / ରେଳ ନିକଟକୁ ଆସନ୍ତୁ) ଏବଂ ଏହା ସଡ଼କ / ରେଳ ଲାଇନ ସହିତ ସୂଚିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳର ଷ୍ଟ୍ରିପ୍ ଦେଇ ଯାଇଥାଏ | ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ଏକ ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ ବ୍ୟବହାର

ହୋଇଥିବାରୁ ଏଗୁଡିକ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ | ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ଆବଶ୍ୟକତା ପ୍ରାୟ ୦.୦୫ ହେକ୍ଟର ଅଟେ | ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ମତ ହେଉଛି ଯେ, ଏହିପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରବେଶ ପାଇଁ ୦.୦୫ ହେକ୍ଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛାଡ, ବାସିନ୍ଦା / ବ୍ୟବସାୟ ମାଲିକଙ୍କ ଅସୁବିଧାକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରେ |

୬. ଆଇନର ସାମ୍ପ୍ରତିକ ନିୟମାବଳ ନିୟାମକ ଏବଂ ନିଷେଧ ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ନଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ବ୍ୟବହାରକୁ ବାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆଇନରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ, ଯାହାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା କାରଣରୁ ଅଧିକ ମାନର ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ପରିଦଶ୍ୟ ସମ୍ମନିତ ମୂଲ୍ୟ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ୪୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ, ଏହି ନିୟମ ଲାଗୁ ହେବା ପରଠାରୁ, ପରିବେଶ ଏବଂ ପରିବେଶ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଛି । ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ସଂରକ୍ଷଣ, ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ବିକାଶ ଦିଗରେ ନୀତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପରିବେଶ, ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିବେଶର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଦେଖିଛି । ଏହି ପରି ଗତିଶୀଳ ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ପାଇଁ, ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିବେଶ ମୂଲ୍ୟବୋଧକୁ ଦର୍ଶାଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପୁରାତନ ଜଙ୍ଗଲକୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଆଇନରେ ଏକ ସକ୍ଷମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ ବିଚାର କରୁଛି ।

୭. ଆମର ସୀମାକୁ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରଖିବା ଏବଂ ଦେଶର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସୀମା ଅଞ୍ଚଳରେ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ଅଣ-ବନ ବିଭାଗର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ ପାଇବା ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଅନେକ ଥର ଜାତୀୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରଣନୀତିକ ତଥା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକ ବିଳମ୍ବିତ ହୁଏ ଯାହା ଫଳରେ ଜଟିଳ ସ୍ଥାନରେ ଏହିପରି ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଏହିପରି ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ପାଇବାକୁ ଛାଡ଼ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ କି ନୁହେଁ ଏବଂ ଏପରି କୌଶଳ ତଥା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ ବ୍ୟବହାରକୁ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ ଯାହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ।

୮. ଏହା ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଅଛି ଯେ, ଖଣି ଲିଜ୍ କ୍ଷେତ୍ରେ, ଅଧିନିୟମର ଉପ-ଧାରା 2 (ii) ଏବଂ 2(iii) ର ପ୍ରୟୋଗ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଉପ-ଧାରା 2 (iii) ଲିଜ୍ ନ୍ୟସ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ, ଯେତେ ବେଳେ ଉପ-ଧାରା 2 (ii) ଜଙ୍ଗଲ ଜମିକୁ ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଉପ-ଧାରା 2 (iii) ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କେବଳ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର NPV ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏହିପରି ଅନୁମତି ଉପରେ ବିଚାର କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ, ଯତ୍ନଶୀଳତା ପାଇଁ କମ ପରିଶର ରହିଛି । ଉପ-ଧାରା 2 (ii) ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ପାଇଁ ନିଷ୍ପତି ସପୋର୍ଟ ସିଷ୍ଟମ୍ ଏବଂ ନିୟମ / ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତଥା ବିଭିନ୍ନ ଅଦାଲତଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତିର

ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବର ଏକ ବିସ୍ତୃତ ପରୀକ୍ଷଣ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଅଛି । ଜଙ୍ଗଲର NPV ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ଶୁଳ୍କ ଯେପରିକି କ୍ଷତିପୂରଣ ବୃକ୍ଷରୋପଣ (CA) ଟଙ୍କା, CA ଜମି, ସୁରକ୍ଷା ଜୋନ୍ ବକ୍ଷରୋପଣ ଇତ୍ୟାଦି ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ । ଏହିପରି, ଜଣେ ଖଣି ଲିଜ୍ ଧାରି ଉପ-ଧାରା 2 (ii) ଏବଂ 2(iii) ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ନେଇ ପାରନ୍ତି ଏବଂ କେବଳ NPV ଟଙ୍କା ଦେଇ ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଷେତ୍ରର ଏକ ବଡ଼ ଅଂଶ ଧରିପାରନ୍ତି । ଏହା ମଧ୍ଯ ସ୍ୱଷ୍ଟ ନୁହେଁ ଯେ ଉପ-ଧାରା 2 (ii) ଏବଂ 2(iii) ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ପରି ଅନୁମତି ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ହେବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ପରିବେଶ (ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ 1986 ଅନୁଯାୟୀ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁର ଅନୁମତି ଦିଆଯିବକି ? ଯେଉଁଠାରେ ଲିଜ୍ ଧାରୀ ଉପ-ଧାରା 2 (ii) ଏବଂ 2(iii) ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ନେଇଛନ୍ତି ମାତ୍ର ଉପ-ଧାରା 2 (ii) ରେ ପରମିସନ୍ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିନାହାନ୍ତି ସେପରି ଏକ fact accompli ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଏଡ଼ନ୍ତୁ । ମୂଳତଃ ଉପ-ଧାରା 2(iii) ବୃକ୍ଷରୋପଣ (ଯେଉଁଠାରେ ଜମି ଭାଙ୍ଗିବା କିମ୍ବା ସଫା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ) ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଲିଜ୍ ଉପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଲିଜ୍ ନୁହେଁ ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଭାଙ୍ଗିବା / ସଫା କରିବା ଯେପରିକି ଖଣି ଲିଜ୍ ଭାବରେ । କିନ୍ତୁ ପରେ , ଉପ-ଧାରା 2(iii) ଖଣି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଲିଜ୍ ଉପରେ ମଧ୍ଯ ଲାଗୁ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ତେଣୁ ଆଇନ୍ ର ଉପ-ଧାରା 2 (ii) କୁ ବିଲୋପ କରିବାକୁ ଏବଂ ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଅଣ ବନ ବିଭାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରି ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଲିଜ୍ ଆସାଇନମେଣ୍ଟ ପାଇଁ ଉପ-ଧାରା 2 (ii) ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇପାରିବ ।

୯. ନୂତନ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଆସୁଛି, ଯେପରିକି ବିସ୍ତାରିତ ରିଚ୍ ଡ୍ରିଲିଂ (ERD), ଯାହା ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ତଳେ ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ଗ୍ୟାସର ଅନୁସନ୍ଧାନ କିମ୍ବା ଉତ୍ତୋଳନକୁ ସକ୍ଷମ କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଜଙ୍ଗଲ ବାହାରେ ଡ୍ରିଲିଂ ଛିଦ୍ର ତିଆରି କରିଥାଏ ଏବଂ ମାଟି କିମ୍ବା ଜଳ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇ ନଥାଏ । ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ଜଙ୍ଗଲ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ବିବେଚନା କରେ ଯେ ଏହିପରି ଟେକ୍ନୋଲୋଜିର ବ୍ୟବହାର ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ ଅଟେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଆଇନର ପରିସର ବାହାରେ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।

୧୦. ବେସରକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେସଙ୍କ ଅଭିଯୋଗକୁ ସହଜ କରିବା ପାଇଁ ଯାହାର ଜମି ରାଜ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ବେସରକାରୀ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରେ ଆସିପାରେ କିମ୍ବା ୧୨.୧୨.୧୯୯୬ ତାରିଖର ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଜଙ୍ଗଲର ଅଭିଧାନ / ଅର୍ଥର ପରିସରକୁ ଆସେ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଯେଉଁଠାରେ ଜଙ୍ଗଲ ସଂରକ୍ଷଣ ଅଧିନିୟମ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଆବାସିକ ୟୁନିଟ ସହିତ ୨୫୦ ବର୍ଗ ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ସମୟ ଆରାମ ପାଇଁ ସଂରଚନା ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଏହିପରି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

୧୧. ଅଧିନିୟମ ଧାରା ୨ ରେ "ଅଣ ବନ ବିଭାଗ ବ୍ୟବହାରକୁ" ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ଧାରା, କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଚିହ୍ନଟ କରେ ଯାହା ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଭାବରେ ପରିଗଣିତ ହେବ ଏବଂ ସେହି ବିଭାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଏଥିରୁ ବୁଝାପଡ଼େ ଯେ , ଜଙ୍ଗଲ ଓ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗୁଡ଼ିକ ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରାଣୀ ଉଦ୍ୟାନ, ସଫାରି, ବନ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆଇନର ଧାରା 2 (ii) ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ "ଅଣ ବନ ବିଭାଗ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ" ଅର୍ଥରେ ଆସିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

୧୨. କ୍ଷତିପୂରଣ ଶୂଳ୍କ ଲାଗୁ କରିବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଏବଂ ଇକୋସିଷ୍ଟମ ସେବା, ଯାହା ବନ ବିଭାଗରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବା ପରେ ଭଲ ହୋଇଯାଏ । ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ପ୍ରକାରେ ଲାଗୁ ଶୁଳ୍କ ଲିଜ୍ ନବୀକରଣ ସମୟରେ ନେବା ସମାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

୧୩. ଆଇନରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସତ୍ତ୍ୱେ ଆଇନର ଧାରା ଉଲଂଘନ କରିବାର ଉଧାହରଣ ରହିଛି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧକୁ ଆହୁରି ନିରୁତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡକୁ ଅଧିକ କଠୋର କରିବାକୁ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ମତ ରହିଛି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷିରେ, ଧାରା 2 ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧ ଗୁଡ଼ିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରଳ କାରାଦଣ୍ଡ ସହିତ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଛି ଯାହା ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବଢିପାରେ ଏବଂ ଏହି ଅପରାଧ ଜଣାଶୁଣା ଏବଂ ଜାମିନ୍ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ପୂର୍ବରୁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି ଭରଣା କରିବା ପାଇଁ ଧାରା 3 A ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡ ବ୍ୟତୀତ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କ୍ଷତିପୂରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଅଛି । ଏଥିସହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଅଛି ଯେ, ଯଦି ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ପ୍ରଶାସନର କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହି ଅଧିନିୟ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧରେ ଜଡ଼ିତ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କ୍ଷତିପୂରଣ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ

କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥ ରାଜ୍ୟ CAMPA ପରିବର୍ତ୍ତେ ଜାତୀୟ CAMPA ରେ ଜମା ହେବ ।

୧୪. ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ପ୍ରକୃତ ଅଣ ଜଙ୍ଗଲ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ବିଚାର କରିବା କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଜରୁରୀ । ଏହି ପରି ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଖୁବ୍ କମ ସମୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ କିମ୍ବା ଜୈବ ବିବିଧତାରେ କୌଣସି ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗ୍ରାହ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେହେତୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡ଼ିକ ଅଣ- ବନ ବିଭାଗ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ଲୋଡ଼ିଥାଏ ଯାହା ବାସ୍ତବରେ ବହୁ ସମୟ ନେଇଥାଏ । ଏହାର ସମାଧାନ ପାଇଁ , ବିଶେଷତଃ ଏହିପରି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରଭାବ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ , ଆଇନର ଧାରା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇ ନପାରେ ।

ଜଙ୍ଗଲ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଅଧିନିୟମ, ୧୯୮୦

(୧୯୮୮ ମସିହା ସଂଶୋଧନ ସହ)

ଜଙ୍ଗଲର ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ତଥା ଏଠାରେ ସଂଯୁକ୍ତ କିମ୍ବା ଆନୁସଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ଘଟଣାଗୁଡିକ ସହିତ ଜଡିତ ବିଷୟଗୁଡିକ ପାଇଁ ଏକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ଭାରତ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ୩୧ ତମ ବର୍ଷର ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ଏହା ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଉ ।

୧.ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଶିରୋନାମା, ପରିବ୍ୟାପ୍ତି ଓ ପ୍ରାରମ୍ଭ;-

(କ) ଏହି ଅଧିନିୟମଟି ଜଙ୍ଗଲ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଅଧିନିୟମ, ୧୯୮୦ କୁହାଯାଇପାରେ ।

(ଖ) ଜାମ୍ମୁ ଓ କାଶ୍ମୀର ଭିନ୍ନ ଏହା ସମଗ୍ର ଭାରତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରଜୁଯ୍ୟ ।

(ଗ) ୨୫ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୮୦ ଠାରୁ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି ବୋଲି ଧରାଯିବ ।

୧. ଜଙ୍ଗଲର ସଂରକ୍ଷଣ କିମ୍ବା ଜଙ୍ଗଲ ଜମିକୁ ଅଣଜଙ୍ଗଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ।

ଏକ ରାଜ୍ୟରେ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସ୍ଥିତିରେ କୌଣସି ଆଇନରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଥିବା ବା କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବା କୌଣସି ପ୍ରାଧିକାରୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ବିନା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

(କ) କୌଣସି ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ (ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଘୋଷିତ ସଂରକ୍ଷଣ ଜଙ୍ଗଲ) ବା ଏହାର ଏକ ବିଭାଗକୁ ଅଣ ସଂରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ

(ଖ) କୌଣସି ପ୍ରକାର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ବା ଏହାର କୌଣସି ବିଭାଗକୁ ଅଣଜଙ୍ଗଲ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା ପାଇଁ ।

(ଗ) କୌଣସି ପ୍ରକାର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ବା ଏହାର କୌଣସି ବିଭାଗକୁ ପଟ୍ଟା ହିସାବରେ ବା କୌଣସି ବେସରକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ବା କୌଣସି ପ୍ରାଧିକାରୀ, ନିଗମ, ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ, ସରକାରୀ ସଂଗଠନକୁ

(ଘ) ଯେ କୌଣସି ଜଙ୍ଗଲ ଜମି କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣଶି ଅଂଶ ସେହି ବୃକ୍ଷରୁ ସଫା ହୋଇପାରିବ ଯାହା ସେହି ଜମିରେ କିମ୍ବା ଅଂଶରେ ପ୍ରାକୃତିକ ଭାବରେ ବଢିଛି, ଏହାର ପୁର୍ନବାର ବୃକ୍ଷରୋପଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ

ବାଖ୍ୟା;- ଏହି ବିଭାଗର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ, ଅଣଜଙ୍ଗଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅର୍ଥ ଯେ କୌଣସି ଜଙ୍ଗଲ ଜମି କିମ୍ବା ଏହାର ଅଂଶ ଭାଙ୍ଗିବା ବା ସଫା କରିବା ।

(କ) ଚା, କଫି, ମସଲା, ରବର, ଖଜୁରୀ, ତେଲଧାରଣକାରୀ ଉଦ୍ଭିଦ ଉଦ୍ୟାନ ବୃକ୍ଷ ଓ ଔଷଧୀୟ ଉଦ୍ଭିଦ ଚାଷ ।

(ଖ) ବୃକ୍ଷରୋପଣ ବ୍ୟତିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

କିନ୍ତୁ ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ବନୀଜନ୍ତୁ ସଂରକ୍ଷଣ, ବିକାଶ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ସହିତ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ , ଯଥା ଚେକ ପୋଷ୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଫାୟାରଲାଇନ, ବେତାର

ଯୋଗାଯୋଗ ଏବଂ ବାଡବୁଜା, ପୋଲ ଓ ସୋଠ, ବନ୍ଧ, ପାଣିଟୁଆ, ଖାଇଚିହ୍ନ, ସୀମାଚିହ୍ନ, ପାଇପଲାଇନ କିମ୍ବା ଏପରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ

୧. ଉପଦେଷ୍ଟା ସମିତି ଗଠନ;-

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏପରି ସଂଖ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରିପାରନ୍ତି କାରଣ ଏହା ଉପରେ ସରକାରଙ୍କୁ ପରାର୍ମଶ ଦେବା ଉଚିତ ମନେ ହୋଇପାରେ ।

(କ) ବିଭାଗ-୨ ଅର୍ନ୍ତଗତ ଅନୁମୋଦନ ଅନୁଦାନଓ

(ଖ) ଜଙ୍ଗଲ ସଂରକ୍ଷଣ ସହିତ ଜଡିତ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟ ଯାହା ଏହାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ହ୍ରାସ ପଠାଯାଇପାରେ ।

୩.(କ) କାର୍ଯ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଲଘଂନ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ-

ଯିଏ ଆର-୨ ର କୌଣସି ଧାରାକୁ ଉଂଲଘନ କରେ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରେ, ତାଙ୍କୁ ଏକ ଅବଧି ପାଇଁ ସରଳ କାରାଦଣ୍ଡ ସହିତ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯିବ, ଯାହାର ଅବଧି ପନ୍ଦର ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

୩.(ଖ) କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓ ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଅପରାଧ-

ଯେଉଁଠି ଏହା ଅଧିନରେ କୌଣସି ଅପରାଧ କରାଯାଇଛି-

(କ) ଯେ କୌଣସି ସରକାରୀ ବିଭାଗ, ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା

(ଖ) ଯେ କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ସେହି ଅପରାଧ ଘଟିଥିଲା, ସେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିଲେ ଏବଂ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ପ୍ରାଧିକରଣର ଦାୟିତ୍ୱରେ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ ।

ଏହି ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯିବ ।

ସର୍ତ୍ତ ଅଛି ଯେ, ଏହି ଉପ ବିଭାଗର କୌଣସି ବିଷୟ ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ଧାରା (ଖ) ରେ ରେଫର ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବ ନାହିଁ, ଯଦି ସେ ପ୍ରମାଣ କରନ୍ତି ଯେ ଅପରାଧ ତାଙ୍କ ଜ୍ଞାତ ବିନା ହୋଇଛି ବା ସେ ରୋକିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଯତ୍ନବାନ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହିପରି ଅପରାଧର ସଂଗଠନ

(୨) ଉପଧାରା (୧) ରେ ଥିବା କୌଣସି ଜିନିଷକୁ ଖାତିର ନ କରି, ଯେଉଁଠାରେ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ଏକ ସରକାରୀ ବିଭାଗ କିମ୍ବା ଉପଧାରା (୧) ର ଧାରା (ଖ) କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ଯେ ଏହି ଅପରାଧ ସଂଗଠିତ ପାଇଁ ସମ୍ମତି ଅଛି କିମ୍ବା ସହଭାଗିତା ସହିତ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା ଅଛି କିମ୍ବା କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅବହେଳା ପାଇଁ ଦାୟୀ, ଉପଧାରା (୧) ର ଧାରା (ଖ) ରେ ରେଫର ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବ୍ୟତିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, ଏହିପରି ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମଧ୍ୟ ରହିବେ । ସେହି ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଗଲେ ଓ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ଓ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ ।

୪. ନିୟମ ତିଆରି କରିବାର ଶକ୍ତି ;

୧) ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାନ କରି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରନ୍ତି ।

୨) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟମ, ଏହା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ମାତ୍ରେ ସଂସଦର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଦନ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯିବ । ଯେତେବେଳେ ଏହା ଅଧିବେଶନରେ ଅଛି, ସମୁଦାୟ ତିରିଶି ଦିନ ପାଇଁ ଯାହା ଗୋଟିଏ ଅଧିବେଶନରେ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି ଅଧିବେଶନରେ ଗଠିତ ହୋଇପାରେ । ଅଧିକ କ୍ରମାଗତ ଅଧିବେଶନ ଏବଂ ଯଦି ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିବେଶନ ସମାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ, ଉଭୟ ଗୃହ ନିୟମରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ସହମତ ହୁଅନ୍ତି କିମ୍ବା ଉବୟ ଗୃହ ଏକମତ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ନିୟମ ତିଆରି କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ, ତେବେ ଏହି ନିୟମ କେବଳ ସେହି ରପାନ୍ତରିତ କଳେବରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ କିମ୍ବା କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ବାତିଲ ସେହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପୂର୍ବରୁ କରାଯାଇଥିବ ତେବେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟର ବୈଧତାକୁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରିବ ନାହିଁ ।

୫. ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଏବଂ ସଞ୍ଚୟ;-

(୧) ଜଙ୍ଗଲ ଓ (ସଂରକ୍ଷଣ) ନିୟମ, ୧୯୮୦ ଏଠାରେ ବଦଳାଯାଇଛି ।

(୨) ଏହିପରି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ସତ୍ତ୍ୱେ, କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଉକ୍ତ ନିୟମର ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ନିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ଉକ୍ତ ନିୟମର ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ

ନିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟର ଅନୁରୂପ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ନିଆଯାଇଛି ବୋଲି ଧରାଯିବ ।

Disclaimer - In case of any difference, the English version is to be referred as final.